

Inpassingsplan

Kwekerij Goossens Lichtenvoorde



Colofon

Inpassingsplan kwekerij Goossens, Lichtenvoorde

Opdrachtgever
Kwekerij Goossens
Haydenstraat 4
7132 AK Lichtenvoorde

Opgesteld door
Centrum Plattelandsontwikkeling Oost (CPO)
Auteur: Ing. P.E.B. Leemreise

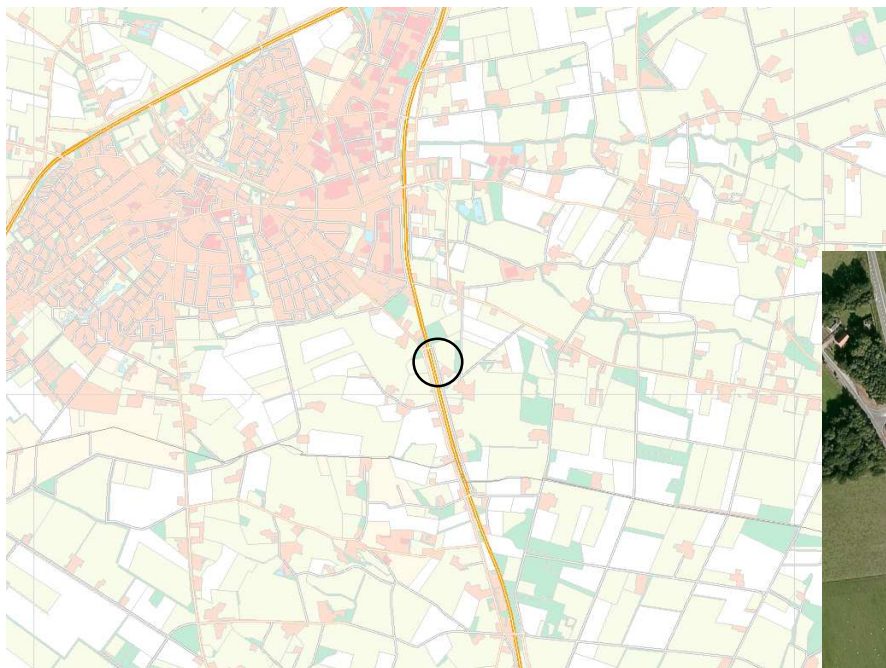
Contactgegevens:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten
0543-451142 / 0651-083927
email: info@cpoweb.nl
web: www.cpoweb.nl

1. Inleiding

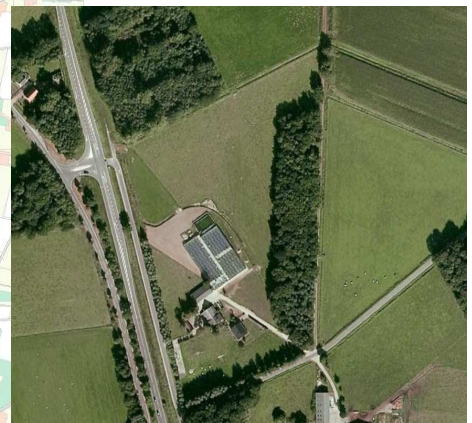
De heer en mevrouw Goossens hebben de wens om hun bedrijf aan de Aaltenseweg 107 uit te breiden met tunnelkassen en een tweede bedrijfswoning. Deze uitbreiding wordt noodzakelijk geacht om de continuïteit van het bedrijf te waarborgen. Een nieuwe bedrijfswoning wordt als noodzakelijke gezien voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering. Om dit mogelijk te maken is vergroting van het bouwblok noodzakelijk. Dit kan alleen door een herziening van het bestemming van het bestemmingsplan Buitengebied. Gemeente Oost-Gelre is voornemens medewerking te verlenen aan dit initiatief mits er een goed inpassings- en erfbeplantingsplan wordt opgesteld. Initiatiefnemers moeten op basis van dit inpassings- en erfbeplantingsplan aantonen dat uitbreiding van het bouwblok géén nadelige effecten heeft op de kernkwaliteiten van het Waardevolle landschap en zelfs leidt tot een versterking van deze kernkwaliteiten. Dit rapport geeft op basis van een analyse van cultuurhistorische-, landschappelijke- en ecologische waarden een concreet voorstel hiervoor.

2. Ligging van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente Oost-Gelre, ca 1,5 km ten Zuidoosten van de woonkern van Lichtenvoorde.



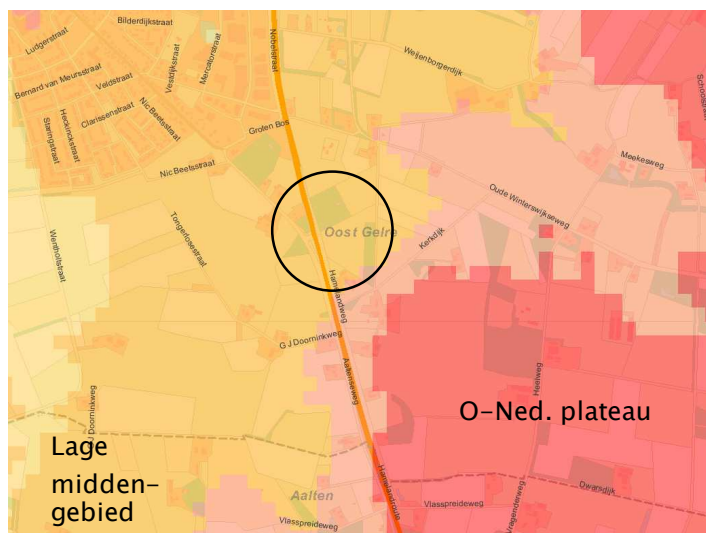
Uitsnede van de topografische kaart. Met de cirkel wordt het projectgebied aangeduid. Bron: Provincie Gelderland. Foto onder: luchtfoto van het projectgebied



3. Landschap en geologie

Het projectgebied ligt in een oud goorontginningslandschap op de overgang van een heideontginninglandschap aan de voet van het Oost-Nederlands plateau (ca 23m1 + NAP), ook wel het Bekken van Munster genoemd. Dit is een plateaulandschap, waarin tal van oudere geologische formaties ten gevolge van inwendige krachten in de aardkorst (de z.g.n. tektoniek), omhoog geperst zijn. Langs de westrand (incl. Vragender) wordt in een enkele kilometers brede strook ondiep, plaatselijk zelfs aan het oppervlak, grindhoudend grof zand van de formatie van

Sterksel aangetroffen (1). Dit zand is afgezet door de Rijn in het laatste deel van het Menapien. De dikte van het pakket varieert van enkele meters op hooggelegen terraskoppen tot ca 12 m1 in enkele preglaciale dalen. In de voorlaatste ijstijd (het Saalien) bereikte het landijs van uit Scandinavië dit gebied. In deze periode werd glaciaal materiaal (Formatie van Drente) afgezet. Door het landijs is op veel plaatsen op het Oost-Nederlands plateau keileem afgezet. Dit is een vrij slecht doorlatend materiaal, dat in het algemeen een opvallend brede sortering in korrelgrootte heeft en waarin veel zwerfkeien van noordelijke herkomst voorkomen. Tijdens het afsmelten van het landijs is door het smeltwater op verschillende plaatsen grindhoudend grof zand met veel noordelijk materiaal afgezet. Over het algemeen is dit zand slechts door een betrekkelijk dunne laag jonger materiaal bedekt. Plaatselijk ligt het zelfs nagenoeg aan het oppervlak. Doordat vooral in het Midden Weichselien de ondergrond permanent bevroren was, kon de neerslag en het smeltwater niet wegzakken, maar moest oppervlakkig afvloeien. Door dit water werd in het plateau dalen uitgeschuurd die, als ze in zandig materiaal zijn gevormd, bekend staan als droge dalen. In het gedeelte dat afwisselend ontdooide en weer bevroor, werden vooral de venige en lemige lagen grillig verkneed. Dit vermoedelijk de oorzaak van de sterke afwisseling van bodemtypen en bijbehorende grondwatertypen zoals die in de Schaarsheide aantreffen.



Uitsnede van de hoogtekartaart. Het projectgebied wordt met de cirkel aangeduid. Fraai zichtbaar is de plateaurand van het Oost-Nederlands plateau en de smeltwatergeul ten oosten van het projectgebied. Bron: Provincie Gelderland.

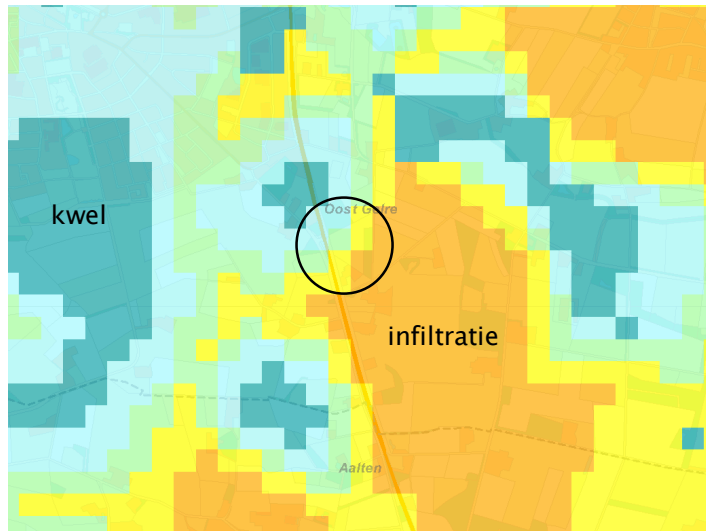
4. Bodem en water

Ter plaatse treffen we een gooreerdgrond aan (pZn23 VI). Dit is een kalkloze zandgrond met een vrij diepe ontwatering. De gemiddeld laagste grondwaterstand is 144 cm – maaiveld, de gemiddeld hoogste grondwaterstand is 66 cm – maaiveld en de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand is 87 cm – maaiveld.

Het projectgebied ligt aan de voet van het O-Nederlands plateau en kent een intermediaire kwel-infiltratie situatie. Dit is kenmerkend voor de overgangszone van een infiltratiegebied naar een kwelgebied. Lokale kan kwel uittreden, met name zichtbaar langs sloten en andere ontgravingen. Net ten Noordwesten van het projectgebied ligt een kwelgebied.

Net ten noorden van het projectgebied stroomt een smal beekje die als benedenloop van een kleine plateaurandbeek mag worden beschouwd. Dwars over het projectgebied stroomt een nog

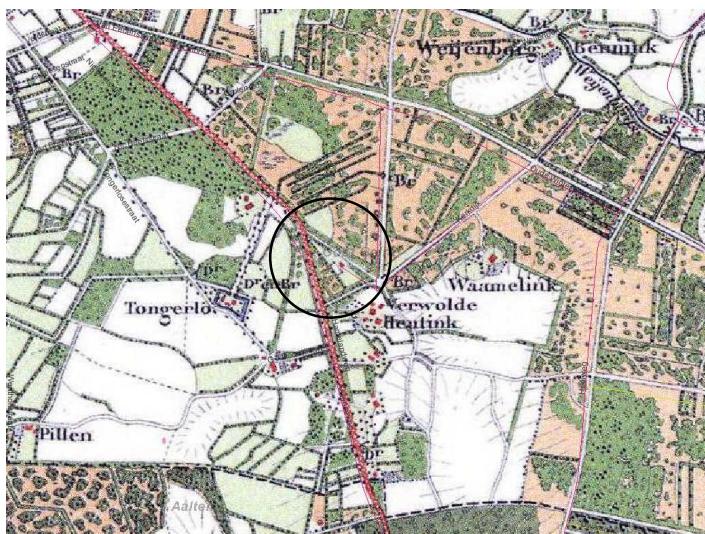
kleiner beekje. Tevens als benedenloop van een plateaurandbeek. Kenmerk van deze beekjes is de hoge stroomsnelheid en afhankelijkheid van neerslag. Beide beekjes hebben een zeer beperkt stroomgebied (100–400 ha) en zeer beperkt debiet.



*Uitsnede van de kwel-
infiltratiekaart. Het
projectgebied wordt met de
cirkel aangeduid. Fraai
zichtbaar is het uittredende
kwelwater (groenblauw) aan
de voet van het O-
Nederlands plateau. Het
projectgebied is intermediair.
Bron: Provincie Gelderland.*

5. Natuur en landschapswaarden

Het projectgebied heeft geen specifieke landschappelijke- of ecologische kwaliteiten. Door grootschalige ontginningen van 'woeste gronden', schaalvergroting en intensivering is het historische landschapsbeeld van de 18^e eeuw nagenoeg verdwenen. Dit heeft weinig goeds gedaan voor de natuur- en landschapswaarden. Van het ooit zeer kleinschalige goorontginningslandschap met haar bijbehorende kwelgevoede bloemrijke hooilanden is nagenoeg niets meer over. Slechts enkele historische landschappelijke structuren, de oude bouwplaatsen en fragmatistische relictten van vegetaties van kwelgevoede milieus herinneren aan dit oude landschap.



*Uitsnede uit de historische atlas van
1880. Het projectgebied wordt met
de cirkel aangeduid.*

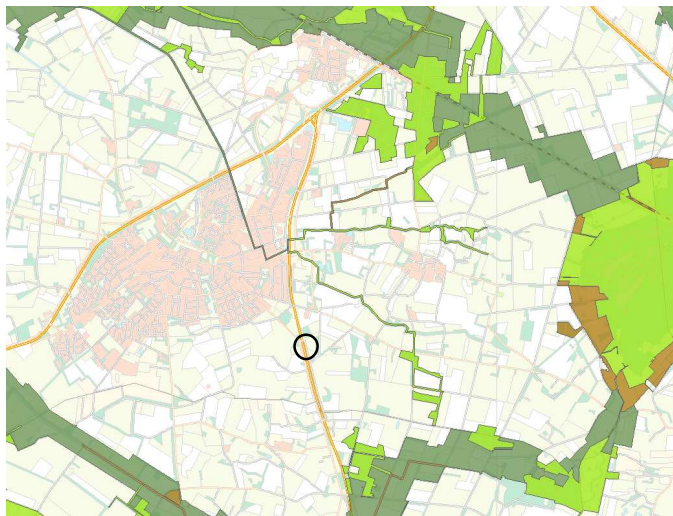
De volgende landschapsecologische kenmerken zijn karakteristiek;

- De ligging aan de voet van het O-Nederlands Plateau; temidden van een goorontginning-, heideontginning en kampenlandschap
- Intermediaire waterstroom, met mogelijke kwelindicaties in slootkanten en andere afgravingen

6. Wat zegt het beleid

Provinciaal beleid

Het projectgebied ligt niet in het Gelderse Groen-blauwe raamwerk, maar is wel gelegen in het Nationaal Landschap Winterswijk.



Weergaven van het groen-blauwe raamwerk met o.a. de EHS. Het projectgebied (cirkel) ligt daarbuiten.

Het rijk heeft in de Nota Ruimte twintig Nationale Landschappen aangewezen. Zeven daarvan liggen geheel of gedeeltelijk in Gelderland. Dit zijn: de Veluwe, de Graafschap, Winterswijk, de Gelderse Poort, het Rivierengebied, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en Eemland Arkemheen. Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Het doel voor de Nationale Landschappen is om landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten te behouden, duurzaam te beheren en waar mogelijk te versterken. In samenhang hiermee zal de toeristisch-recreatieve betekenis moeten toenemen. De Streekplanuitwerking Nationale Landschappen heeft de status van streekplanbeleid. Het ruimtelijk beleid voor waardevolle landschappen is: behouden en versterken van de landschappelijke kernkwaliteiten. Voor de waardevolle landschappen als geheel geldt binnen de voorwaarde dat de kernkwaliteiten worden versterkt, en bij inachtneming van het beleid voor functieverandering in het buitengebied (zie par 2.3) een 'ja, mits'- benadering voor het toevoegen van nieuwe bouwlocaties en andere ruimtelijke ingrepen. In de Waardevolle landschappen is lokale en regionale ontwikkeling mogelijk. Aard, omvang en vormgeving in samenhang met de kernkwaliteiten zijn bepalend. Ruimtelijke ontwikkeling kan bijdragen aan de versterking van het landschap; bij de ruimtelijke afweging van een nieuwe functie(combinatie) speelt het bijbehorende landschapsontworp een belangrijke rol om de bijdrage van de ruimtelijke ingreep aan versterking van de kernkwaliteiten te bepalen.

Het projectgebied valt binnen de categorie **‘Waardevol landschap – geen EHS, geen Waardevol open gebied’** Voor de (delen van) Waardevolle landschappen die niet in de EHS en/of Waardevolle open gebieden liggen, geldt het ‘ja, mits’-regime: activiteiten zijn toegestaan mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt. Dat betekent dat ontwikkelingen van allerlei aard mogelijk zijn, waarbij overigens wel geldt dat deze landschappen zich niet lenen voor grootschalige verstedelijking (zie streekplan p. 116). Wanneer een van de in het geding zijnde kernkwaliteiten wordt aangetast, maar andere kernkwaliteiten worden versterkt, en er over het geheel genomen sprake is van versterking van de kernkwaliteiten, kan dit acceptabel zijn. Bij toepassing van deze benadering kan het nodig zijn om het plangebied te vergroten om tot een acceptabele uitkomst te kunnen komen. Dat is niet het geval bij aantasting van onvervangbare en/of zeldzame kernkwaliteiten als karakteristieke openheid of sommige verkavelingspatronen. Algemene regels zijn hiervoor niet te geven: het is maatwerk dat GS van geval tot geval zullen beoordelen.

Beschrijving kernkwaliteiten NL Winterswijk; (3. Winterswijk)

Dit Waardevol landschap ligt binnen de globale begrenzing van het Nationaal landschap Achterhoek (Nota Ruimte). Kleinschalig, organisch gegroeid halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken, boerderijen; oostelijke helft kleinschaliger dan westelijke helft

- De kleinschaligheid is deels te herleiden tot de kleinschalige geologie en geomorfologie van het Oost-Nederlands Plateau, die sterk afwijkt van het aanliggende dekzandlandschap: met heel karakteristieke structuren van kleine ingesneden beken op korte afstand van elkaar.
- In de westelijke helft komt tussen de plateaurand Aalten–Groenlo en Winterswijk een komvormige laagte voor waar een afwijkend landschap is ontstaan op voormalig broek en veen. Dit jongere landschap is eveneens kleinschalig maar kent niet de afwisseling met beken, oude bouwlanden en hoeven. Dezelfde soort jongere landschappen komt voor aan de noordkant (o.a. Meddosche Veld en Masterveld).
- De kleinschaligheid en verweving hangt ook samen met het voorkomen van vele kleine landgoederen met een grote afwisseling van natuur, landbouwgrond, bos en kleine beplantingselementen.
- Grondgebonden landbouw op economische basis draagt bij aan een landschap dat door eigenaren, gebruikers, bewoners en toeristen als ‘levend’ wordt ervaren.

Rijk aan microreliëf (steilranden, essen en eenmansessen), een duidelijke terrasrand (westzijde)

- De terrasrand ligt tussen Aalten en Groenlo. Boven op de rand komen grote open escomplexen voor: tussen Aalten en Barlo en bij Vragender, en verspreid talloze kleinere essen; het patroon is grillig met veel gebogen wegen en esranden. Op de terrasrand komen ook jongere ontginningen met rechthoekige patronen voor, zoals Schaarsheide en Vragenderveld, met heel andere patroonkenmerken. De hoge ligging nodigde in het verleden militaire activiteit uit waaraan de Besselinkschans bij Livelde en de vestingstad Groenlo met zijn circumvallatie uit de Tachtigjarige Oorlog nog herinnert.
- Essen, eenmansessen met steilranden komen overal in het gebied voor behalve in de jongere ontginningen.

Meanderende beken in smalle dalen als doorgaande structuren, met natuurlijke begroeiing (elzen en essen) in halfopen landschap; overstromingsvlaktes in laagtes

- De structuur van beken en beekjes die samenstromen in de Groenlosche Slinge en de Bovenslinge wordt bepaald door de ondergrond en menselijke activiteit.
- Langs de beken zijn veel kleine tot middelgrote (loof)bossen gelegen. Op hogere plaatsen langs de beken is het natuurlijke reliëf opgehoogd met esdekken.

Fraaie, open essen (opvallend groot op de plateaurand van Aalten tot Groenlo) en bijzondere broekgebieden

- Voor de essen zie ook boven bij 'rijk aan microreliëf'. Binnen de begrenzing van de open escomplexen komen gebiedjes voor die geen oude open bouwlanden zijn, maar bijvoorbeeld overgangen naar beekdalen, kleine beekdalen, bosjes. Deze gebiedjes zijn toleranter voor toevoegingen als opgaande beplanting.
- Bijzondere broek- en veengebieden zijn het Korenburgerveen en omgeving en het Wooldsche Veen, die getuigen van kleinschalige turfwinning.

Historisch nederzettingspatroon, vervlochten in het landschap: oude boerderijplaatsen (zoals scholtenhoeven), vele gehuchten en grotere nederzettingen

- De enige grote nederzetting in het gebied zelf is Winterswijk, dat als een spin in een web van wegen zit. Aan de westrand van het gebied en het plateau liggen Groenlo, Lichtenvoorde en Aalten.
- De vele gehuchten liggen verspreid in het land, de meeste bestaan uit oude en jongere gebouwen, van oorsprong veelal hoeven, in een karakteristieke losse structuur gegroepeerd bij of rond essen en esjes en in veel gevallen aan een beek. De escomplexen die op de kaart zijn weergegeven, liggen alle bij zulke gehuchten: onder meer Vragender, Barlo, Meddo, Huppel, Kotten, Miste en Corle.
- De verspreid gelegen oude boerderijen hebben veelal een bijbehorende 'eenmans-es'.

Gemeentelijk beleid; het Landschapsontwikkelingsplan

In het Landschapsontwikkelingsplan voor Oost-Gelre beschrijft de gemeente de wenselijke ontwikkeling van natuur en landschap in het buitengebied. Het projectgebied ligt in deelgebied



Groeiplaats van Echte Koekoeksbloem langs de toegangsweg naar de kwekerij. Een soort die gebonden is aan graslanden op natte matig voedselrijke gronden.



*Lichtenvoorde:
voorzichtige opening naar
landschap via beken. Het
projectgebied is met de
cirkel aangeduid.*

Het projectgebied ligt in het landschapsensemble Lichtenvoorde.



Legenda waardevolle landschapselementen

- moor
- pad/voetpad
- overdekte weg
- spoor
- heg
- landbouw
- hoogteverschil/land
- greppel/droge sloot
- sloot breedte < 3 m
- sloot breedte 3-6 m
- weg, half- en onverhard
- dijk en oever
- water
- heide
- grasland
- naaldbos
- gemengd bos
- populierenbos

Kaart met waardevolle landschapselementen volgens het LOP Gemeente Oost-Gelre. Het projectgebied wordt met de cirkel aangeduid.

De volgende thema's zijn op het projectgebied van toepassing:

Thema B Opvangen, bergen en beleven

Van nature is de berging in de bodem in dit gebied beperkt. De bodems bestaan uit een vrij dunne dekzandlaag op tamelijk ondoorlatende keileem. Zodoende hebben de beken een sterk van het weer afhankelijk regiem met afvoerpieken bij grote neerslagoverschotten of smeltende sneeuw. In dergelijke situaties is het zinvol om meer water te bergen, zoals al gebeurt langs de Vragenderbeek, waar retentievoorzieningen zijn gemaakt, zowel in de vorm van stuwtjes als in de vorm van een overloopbekken. Dergelijke voorzieningen kunnen ook nog worden aangelegd in de Visserijbeek. Beplanting op de laagste gedeelten langs de beek maakt ook dat overstroming van de beek niet meteen tot schade leidt op agrarische percelen. Zwarte els is daar de meest geschikte boomsoort; hakhout de meest cultuurhistorische beheersvorm. Onder aan het plateau zijn al – deels natuurlijke, deels aangelegde voorzieningen voor wateropvang: de Biezenplas en een nieuwe retentieplas langs de Oude Winterswijkse weg.

Thema L Lijnen in het landschap

Kenmerkend voor het oude cultuurlandschap zijn de kronkelende lijnen, veelal beplant met zomereik, zwarte els en berk. Een bijzonderheid op het plateau is het veelvuldig voorkomen van hulst, met name op plaatsen waar de rijkere ondergrond bereikbaar is voor plantenwortels. Op dergelijke plaatsen kan ook een zeldzame kleine boom als de wilde mispel een groeiplaats vinden. Het zijn soorten die doorgaans niet aangeplant hoeven te worden, maar die spontaan verschijnen als een groeiplaats daarvoor geschikt is en de beplanting een zekere leeftijd heeft. Op bijzondere plaatsen kan echter wel aanplant gebeuren, om zo die plek een extra accent te geven. De volgende elementen zijn hier kenmerkend:

- *wal of singel met opgaande eiken en hakhout van berk, els en eik ertussen, plaatselijk hulst en andere soorten, zoals de mispel en de hazelaar*
- *rijbeplanting in los plantverband van zomereik, soms beuk, berk of andere soorten als wilg of populier*
- *singel van zwarte els, hakhout*
- *bosjes van zomereik, berk en zwarte els*
- *geschoren hagen van meidoorn of beuk*

Bijna al deze beplantingsvormen komen voor als perceelscheiding of in combinatie met een weg of pad. Paden zonder beplanting zijn zeldzaam in de directe omgeving van Vragender. Zelfs op de es hebben de meeste paden en wegen beplanting. Daarnaast zijn de beken (Vragenderbeek en Weijenburgsbeek) vrijwel overal voorzien van een beplanting. Deze bestaan uit zwarte elzen, soms slechts enkele rijen, soms min of meer in bosverband. Hoewel er op de een aantal plaatsen schouwpaden liggen langs de beken, zijn deze niet opengesteld voor wandelaars. Hier ligt dus nog een kans om de wandelmogelijkheden rond Vragender verder te vergroten en de dorpsommetjes, waarvoor ook de dorpsvereniging heeft geijverd, verder uit te breiden. Ook sommige verdwenen paden kunnen wellicht weer hersteld worden. In het Dorpsplan Vragender zijn deze aangegeven.

In het jonge ontginningslandschap dient de groen–blauwe dooradering vooral gekoppeld te worden aan de watergangen en de wegen. Ook de spoorlijn is daarvan een belangrijke drager. De schaal van open ruimtes is 500 à 1000 m in een tamelijk vierkant patroon. De cultuurhistorische karakteristiek wordt gevormd door de rechte ontginningswegen die qua boomsoort en ondergroei veelal nog een aanwijzing in zich dragen van het oude heidelandschap. Dit dient versterkt te worden door de boomsoortkeuze bij verjongingen daarop aan te passen: bij voorkeur berk en zomereik. Rondom het Vragenderveen (broekontginning) kan ook beplanting met els als hoofdboomsoort voorkomen, met name aan de zuidrand van het veen, waar afwatering plaatsvindt naar de Schaarsbeek. Aan de andere zijden kan de bestaande begroeiing van de veenranden als inspiratiebron dienen. De ondergroei dient zoveel mogelijk de herkomst van het gebied uit een heidelandschap te weerspiegelen. Schrle bermen (maaien en afvoeren) met overgangen tussen opgaande beplanting en lage vegetaties en eventuele natte elementen (sloot, greppel, beek) dienen de norm te zijn. Struiken (grauwe en geoorde wilg, lijsterbes, brem) dienen bij voorkeur spontaan te ontstaan. Het beheer moet hiervoor ruimte geven. Het wat melancholieke geluid van de geelgors zou hier weer overal te horen moeten zijn en ook de roodborsttapuit zou hier extra kansen kunnen krijgen. Natuurontwikkeling (in het kader van de ecologische verbindingszone) dient bij voorkeur aan te sluiten op heischrale situaties met gradiënten: van open terrein naar opgaand bos, van droog naar nat in geleidelijke overgangen. Besloten open ruimten kunnen leefomstandigheden bieden aan vlinders en andere bijzondere kleine dieren en aan reptielen, waaronder de zandhagedis. De spoorlijn zou waar maar enigszins mogelijk voor deze dieren moeten worden ingericht, waarbij met name het zuidtalud belangrijk is.

6. Beschrijving van het initiatief

De initiatiefnemer wil vergroting van het agrarisch bouwblok (of opsplitsing in 2 bouwblokken) om de realisatie van 5 zogenaamde 'tunnelkassen' en de bouw van een bedrijfswoning mogelijk te maken. Deze zouden buiten het huidige bouwblok vallen. Onderstaande afbeelding illustreert het voorgenomen initiatief.



Boven: afbeelding van de tunnelkas zoals deze nu aanwezig is.

Links: schematische weergave van het wenselijke (legale) eindbeeld, nog zonder landschappelijk inpassing.

Analyse kan knelpunten en kwaliteiten

Kwekerij Goossens is gesitueerd aan de achterzijde van een agrarisch bedrijf op een historische bouwplaats. Het zuidelijke deel van het erf heeft een traditionele erfopbouw en heeft een duidelijke landschappelijke betekenis vanwege de cultuurhistorische waarde. Met name de oorspronkelijke boerderij van het Hallehuis-type is aansprekend. Recent is een nieuwe bedrijfswoning geplaatst, waarmee de woonfunctie van de oorspronkelijke boerderij verloren is gegaan. De oorspronkelijke boerderij is fraai zichtbaar vanaf de openbare weg. Zoals de gemeente Oost-Gelre reeds heeft aangegeven is het zicht vanaf de Hamelandroute op de kwekerij weinig fraai. Het toont een kwekerij met enige oppervlakte aan kassen; zowel plastic tunnelkassen als kassen van glas. De afstand van de bouwwerken tot de weg is weinig relevant. Indien de kassen verder van de weg liggen zijn deze met de huidige landschappelijke inpassing duidelijk zichtbaar.

De landschappelijke en ecologische waarde van het projectgebied is in de afgelopen eeuw sterk achteruitgegaan (zoals in grote delen van het agrarische cultuurlandschap) en heeft geen actuele betekenis van enige waarde. De potenties voor de ontwikkeling van landschappelijke- en of ecologische waarden zijn beperkt. Slechts door vergraving (plaggen/poelen) kunnen kwelstromen bereikt worden. De op en langs het projectgebied stromende beekjes zijn zeer beperkt van betekenis. Kansen voor versterking van het landschappelijke en ecologische waarden liggen op het gebied van inpassing van 'minder fraaie bouwwerken' door beplanting (ofwel aan het zicht onttrekken d.m.v. beplanting), aanleg van erfbeplanting en nieuwe natuur langs de noordelijke beek in de vorm van schraalland of spontane bosontwikkeling (vochtig bos).



Illustratie van het belangrijkste knelpunt. Het 'weinig fraaie zicht' vanaf de Westzijde op de kwekerij. Kascomplexen zijn voor de Achterhoek 'gebiedsvreemde' objecten.



Illustratie van de landschappelijke- en ecologische waardevolle aspecten van de bouwplaats en het projectgebied.

7. Analyse en uitgangspunten voor het ontwerp

Zowel het Provinciaal beleid alsmede het gemeentelijke landschapsbeleid verhaalt uitvoerig over de bijzondere landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische en geologische waarden van het Nationale Landschap Winterswijk, zonder echter concreet te worden. Wanneer we het 'stappenplan beoordeling' ter beoordeling van een ruimtelijke activiteit op een bepaalde plek in een waardevol landschap (bij hoofdafwegingsformule van 'ja, mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt') hanteren, dan mogen we concluderen dat de beoogde uitbreiding van het bouwblok en de oprichting van een nieuwe bedrijfswoning de kernkwaliteiten, zoals geformuleerd voor het Nationaal Landschap Winterswijk, niet aantast. Echter, dit neemt niet weg dat er kansen liggen voor versterking van de kernkwaliteiten en vermindering van het aantasting van de landschappelijke (visuele) kwaliteit ter plaatse. Deze werkwijze (voor wat, hoort wat) is een geaccepteerde werkwijze en speelt in op de toegenomen aandacht voor landschappelijke inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

De conclusie dat de beoogde uitbreiding van het bouwblok en de oprichting van een nieuwe bedrijfswoning de kernkwaliteiten niet aantast is gebaseerd op de volgende punten:

- uitbreiding van het bouwblok tast geen waardevolle open gebieden aan (essen)
- uitbreiding van het bouwblok doet geen afbreuk aan aardkundige waarden
- uitbreiding van het bouwblok tast geen cultuurhistorische landschapsbeeld aan. Uitbreiding van bedrijfsgebouwen en bouw nieuwe woning vindt plaats aan de achterzijde van de historische bouwplaats
- uitbreiding van het bouwblok tast geen ecologische waarden aan

- uitbreiding van het bouwblok leidt tot uitbreiding van bebouwing. De bebouwing is echter noodzakelijk voor de uitoefening van een tuinbouwbedrijf. Behoud van economische bedrijvigheid is één van de uitgangspunten van het beleid voor nationale landschappen

Tast de activiteit op die plek de kernkwaliteiten aan?

| |

| Nee: locatiekeuze akkoord

|

Ja -----_ *Is het mogelijk om door aangepaste inrichting en vormgeving aantasting van de kernkwaliteiten te voorkomen?*

|

Ja -----_ locatiekeuze akkoord

Nee ---_ activiteit kan op die locatie niet plaatsvinden tenzij streekplanafwijking of -herziening

|

Kunnen door vergroting van het plangebied en verbreding van de activiteit de kernkwaliteiten behouden of versterkt worden?

|

Nee ---_ activiteit kan op die locatie niet plaatsvinden tenzij streekplanafwijking of -herziening

Ja -----_ vergroot plangebied en verbreed initiatief met voor kernkwaliteiten positieve elementen zodat op groter gebiedsniveau afgewogen kan worden of kernkwaliteiten worden behouden of versterkt (maatwerk op gebiedsniveau)

stappenplan beoordeling initiatief, zoals vermeld in de Uitwerking Kernkwaliteiten Nationale Landschappen. Prov. Gld, 2005.



Zicht op de kassen vanaf de westzijde (wegzijde Hameland-route)



Zicht op de voorzijde van de oude bouwplaats. Fraai en karakteristieke erfopbouw.



*Zicht op de
bosaanplant bij de
toegang tot de
kwekerij; aangelegd
t.b.v.
landschappelijke
inpassing bij eerdere
herziening van het
bestemmingsplan
buitengebied.*

Uitgangspunten voor landschappelijke versterking

Het ontwerp voor de landschappelijke versterking heeft tot doel:

- inpassen kassen aan west- en zuidzijde waardoor er geen/minder direct zicht is op de kassen (gebiedsvreemde bouwwerken) d.m.v. beplanting
- inpassing nieuwe bedrijfswoning door aanleg erfbeplanting
- compensatie d.m.v. natuurontwikkeling. Ontwikkeling van schraalland/vochtig bos, direct grenzend aan de beek een de noordzijde.
- Aanboren potentie voor de ontwikkeling van matig gebufferde, vochtige vegetaties door maaiveldverlaging (afgraven) in intermediaire kwelzone
- Behoud aanzicht van de oorspronkelijke boerderij aan de zuidzijde



*Zandoogje op witte klaver.
Ruigte en hooiland zijn voor
veel insecten van grote
waarden maar zijn schaars in
het hedendaagse intensieve
agrarische Cultuurlandschap.*

8. Het inpassings- en erfbeplantingsplan

Op basis van de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische analyse is een inpassings- en erfbeplantingsplan opgesteld. Het inpassingsplan bestaat uit de volgende onderdelen

1. Aanleg hakhoutsingel

Aan de westzijde, de zichtzijde vanaf de Hamelandroute, worden de kassen ingepast d.m.v. een hakhoutsingel van minimaal 4 m1 breed met een plantverband van 1,5x1,5 m1, bestaande uit els (60%), boswilg (10%), grauwe wilg (10%), meidoorn (10%) en sleedoorn (10%). De bestaande rij knotwilgen blijven gehandhaafd. Deze hakhoutsingel ontnemt grotendeels het zicht vanaf de westzijde op de kassen. Ondanks het feit dat deze hakhoutsingel in de wintermaanden haar blad verliest is niet gekozen voor 'evergreens' zoals Laurier, dennen of coniferen vanwege het feit dat deze beplanting gebiedsvreemd, uitheems en dus onwenselijk is (conform LOP).

2. Aanleg beukenhaag

Aan de zuidrand van de tunnelkassen wordt een smalle, 2 m1 hoge beukenhaag aangelegd. Door de aanleg van deze haag wordt het zicht op de tunnelkassen vanaf de Hamelandroute ontnomen. Er is gekozen voor een 'cultuurhaag' omdat deze de historische bouwplaats aan de zuidzijde begrenst en gezien mag worden als erfbeplanting.

3. Natuurontwikkeling; aanleg hooiland/schraalland/bos (ca 1200 m2).

Aansluitend aan de beek wordt ca 1200 m2 maaiveld verlaagd door de voedselrijke bouwvoor te vergraven. Afhankelijk van het toegepaste beheer ontstaat een vochtig hooiland, -schraalland of -bos. Bij het vergraven dient de kraan achteruit te werken om niet over het geplagde perceel te hoeven rijden. In overleg met het waterschap kan bekeken worden om ook het aanwezige maaipad meegenomen kan worden in het werk.

4. Aanleg beukenhaag

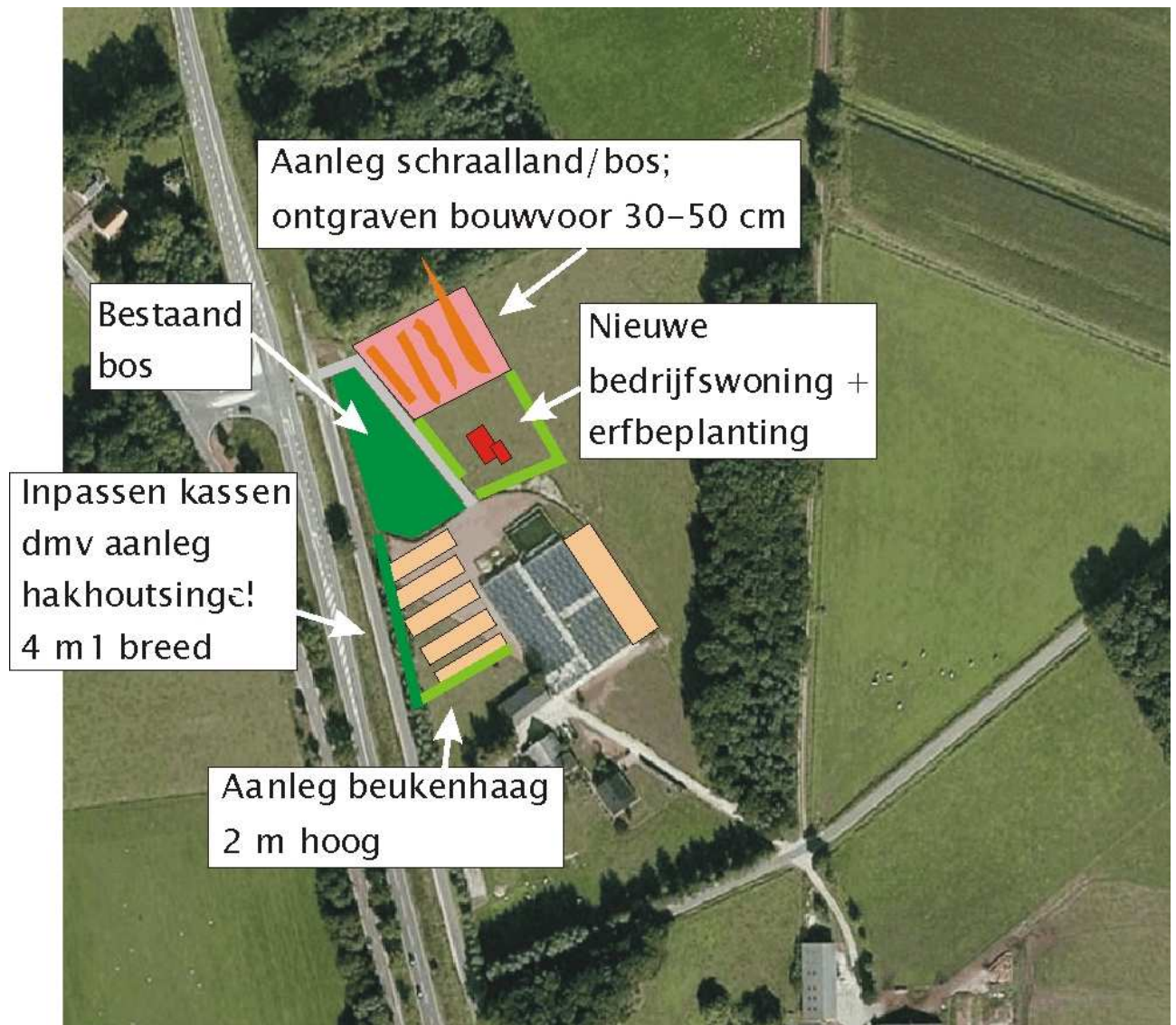
Om het perceel met de bedrijfswoning wordt een beukenhaag aangelegd. Deze vormt de begrenzing van het privé (woning) gedeelte van het bedrijf en het bedrijf en haar omgeving.

5. bestaande landschappelijke beplanting

De reeds aanwezige landschappelijke beplanting aan de oostzijde van de toegangsweg past volledig binnen de opgave voor inpassing van het huidige bedrijf. Deze blijft dan ook onaangetast op de plankaart staan.

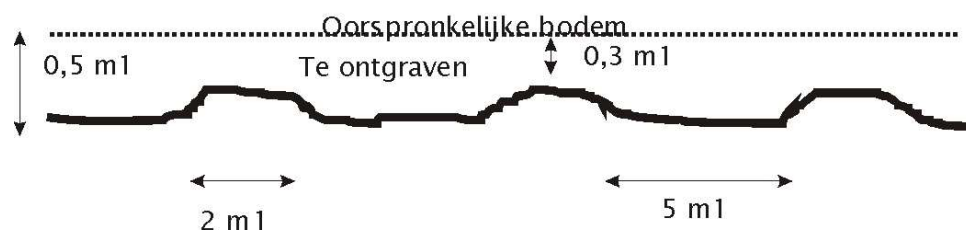
6. Nieuwe bedrijfswoning met erfbeplanting

Aan de oostzijde van het erf is een nieuwe bedrijfswoning gesitueerd. Het privé gedeelte van deze woning wordt afgeschermd van het bedrijfsgedeelte door een beukenhaag. Aan de noordzijde grenst de tuin aan het perceel met natuurontwikkeling.



Inpassingsplan kwekerij Goossens; Aanleg hakhoutsingel, beukenhagen en natuurontwikkeling (schraalland/bos)

Dwarsprofiel ontgraving (0,3-0,5 m1) t.b.v. Schraalland



Dwarsprofiel voor ontgraven perceel; onafhankelijk van eindbeeld. Door het graven in rillen worden nieuwe gradiënten gecreëerd.



*Aanzicht op het perceel
waar de bedrijfswoning
(rechts) en natuurontwik-
keling (links) gepland is*

9. Beheer

Nieuwe elementen:

Ad 1.

Deze singel wordt als hakhoutsingel beheerd. Dat wil zeggen dat de opgaande beplanting iedere 5-8 jaar vlak boven de grond wordt afgezet. De bomen lopen dan weer uit, waarna het beheer zich periodiek herhaalt. Juist een jonge uitgelopen hakhoutsingel is dicht waardoor het zicht op de kassen wordt verhinderd. Tak- en tophout kan in de singel verwerkt worden.

Ad 2.

Deze wordt beheerd als knip- of scheerhaag beheerd, d.w.z. jaarlijks 1-2 maal geknipt/gescheurd. Een adequaat beheer zorgt voor een dichte haag.

Ad 3.

Het toegepaste beheer bepaalt hoofdzakelijk hoe de plagstrook zich zal ontwikkelen. Afhankelijk van het gekozen eindbeeld is het volgende beheer van toepassing:

Beheer schraalland;

Afhankelijk van de mate waarin ruigte en bomen op slaan worden delen van het perceel iedere 3 jaar gemaaid. Het perceel wordt per jaar voor maximaal 50% gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd uit het perceel.

Beheer hooiland:

Het perceel wordt jaarlijks in de periode 15 juni–15 juli gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Jaarlijks wordt 50% van de ca 2 m1 brede zoom gemaaid. Hierdoor blijft op ca de helft van het perceel een zoom gehandhaafd.

Ad 4.

Deze wordt beheerd als knip- of scheerhaag beheerd, d.w.z. jaarlijks 1–2 maal geknipt/gescheerd.

Bestaande elementen:

Knotwilgen

Knotwilgen moeten, afhankelijk van de leeftijd, ieder 5–8 jaar geknot worden. Takhout dient afgevoerd te worden. Doorgegroeide knotwilgen zijn kwetsbaar voor stormschade.

Opgaande beplanting langs toegangsweg

De opgaande beplanting langs de toegangsweg wordt beheerd als hakhout met enkele overstaanders. Daartoe wordt de opstand iedere 10–15 jaar gefaseerd afgezet met uitzondering van de overstaanders die uit kunnen groeien tot volwassen, beeldbepalende bomen.

Overstaanders worden geselecteerd op basis van vorm en bestaan uit inlandse eiken of essen.



Voorbeeld van een plagstrook langs watergang. Een dergelijke smalle strook is gevoelig voor uitspoeling van meststoffen of kunstmestgift. De Riette, Harreveld.

10. Conclusie en aanbeveling

Uitbreiding van het bouwblok en de oprichting van een nieuwe bedrijfswoning leidt ter plaatse niet tot een significante aantasting van de landschappelijke-, ecologische- en cultuurhistorische waarden van het Nationale Landschap Winterswijk. Beoogde uitbreiding wordt noodzakelijk geacht voor de economische continuering van het agrarisch bedrijf. Kassen zijn in het Nationale Landschap Winterswijk min of meer gebiedsvreemde gebouwen. Slechts sporadisch treffen we deze aan, zoals in Barlo (3 bedrijven), Bredevoort, en Groenlo (beide detailhandel). Geen van deze kascomplexen zijn landschappelijk ingepast d.m.v. beplanting en tonen duidelijk zichtbaar in het landschap.

Het in dit plan gepresenteerde inpassings- en erfbeplantingsplan biedt de mogelijkheid om de kassen en bedrijfswoning kwalitatief in te passen in het landschap en zo het directe zicht op deze gebouwen te verminderen. Door deze structuren over te nemen op de bestemmingsplankaart worden ze duurzaam vastgelegd.

Het ontwikkelen van ca 1200 m² nieuwe natuur aan de noordzijde van het perceel betekent landschappelijke- en ecologische winst. Overleg met het Waterschap Rijn en IJssel moet uitwijzen of het lokaal bergen van oppervlaktewater ter plaatse vanuit het waterschap wenselijk is.